

DOMOLJUB

Izstaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica —

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 24. januarja 1918.

Leto XXXI.

Knezoškof o domači politiki.

Zadnja številka »Škof. lista« prinaša naslednje vrstice:

Med narodi naše mogočne države so se razvili strastni prepiri. Na Dunaju je postavno sestavljen odsek, ki naj pripravi obnovitev in prenovitev naše ustave, kar je nenavadno pomenljivo in dalekosežno za prihodnost države in narodov v njej. S tega razloga se gibljejo razne stranke vseh narodov in si prizadevajo, kar mogoče pravic in koristi priboriti za svoj narod.

Tudi Slovenci so se oglasili in zahtevajo edino le pravico zase in druge narode v Avstriji. Pravičnost je temelj vsake države. Zginil bi nesrečni mednarodni boj, ki je za Avstrijo tako poguben, narodi bi se mirno razvijali in zadovoljni v Avstriji ne bi nikdar hoteli poslušati onih nesrečnikov, ki bi nas radi odtrgali od nje.

Pa ne samo med posameznimi narodi v državi, tudi med raznimi strankami v narodu samem so nastali škodljivi prepiri in razdori. Mislim posebno na one v naši kronovini, v naši škofiji. Ti razdori pri nas so sicer v prvi vrsti politični, vendar pa zadevajo tudi naše krščansko življenje in versko gibanje. Prizadeti smo mi ne le kot Slovenci, ampak tudi kot duhovniki. Posebno mene so okolnosti zadnjih časov prisilile na neke prepomembne ukrepe, za katere se vsa javnost veliko bolj zanima, kakor sem mislil.

V tem burnem času se je dogodilo, česar sem se dolgo bal in kar bi rad prečil. Duhovniki, dosedaj v glavni smeri delovanja edini med seboj s škofom, so se začeli razdvajati. Bojim se za prihodnost, bojim se, da se razdor med nami, ki je sedaj v prvi vrsti političen, ne bi raz-

širil tudi na naše cerkveno in izobraževalno delo. Zato Vam, dragim sobratom, za novo leto nekoliko pojasnil in navodil.

I. Zdi se mi, da ne bo napačno, ako izpregovorim nekoliko o sebi in o svojih ukrepih.

1. Deklaracija z dne 30. majnika je za Slovence življenskega pomena, sosednjim narodom ne krivična, za obstoj in mir v Avstriji pa izredno koristna. Žalibog so jo nekatere prav mogočne stranke v Avstriji in zunaj nje začele razlagati popolnoma krivo in Slovencem podtikati nepatriotične, izdajalske namene.

Zoper tako grdo počenjanje sem se zares razsrdil. Mislil sem, kako naj bi ga mogel odločno zavrniti. Zdelo se mi je, da bi bila uspešna jasna, in sicer soglasna izjava naših strank za omenjeno deklaracijo, ki naglasuje Avstrijo in habsburško dinastijo. Hvala Bogu, namen sem dosegel. S tem korakom je izredno zadovoljna večina večina vseh Jugoslovanov in posebno ogromna večina Slovencev.

Obenem smo se vsi poklonili sv. Očetu in s svojim glasom pritrdili Njegoveму stanovitnemu in pogumnemu prizadevanju za mir, želeč, naj bi se Njegova prizadevanja čim prej uresničila. Ta drugi del naše skupne izjave je vnel naše občine, ki se jej ena za drugo pridružujejo. Zbudilo se je med nami silno mirovno gibanje, ki poprej ni moglo na dan.

2. Videl sem, da imamo za slovensko gimnazijo vse knjige, le latinskega besednjaka še manjka. Čul sem, da je v rokopisu izdelan, da ga pisatelj zopet pregleduje, in da edino le denarja ni. Širil se je strah, da besednjaka izdati ne bo mogoče, ker bo tisk prav gotovo dosegel vsoto sto tisoč kron.

Premišljeval sem, kaj bi se dalo storiti. Sklenil sem, da prevzamem stroške za glavni besednjak in zraven tega še za priročni šolski slovarček. Tiskarna naj pripravlja vse potrebno, in do leta 1923.

naj bo dotiskan. Želel sem, naj se moje ime še ne razglasi. No, razglasilo se je. In hvala Bogu, da je moja namera vse Slovence izredno razveselila.

Ako se ne motim, bota ta dva moja koraka odstranila očitke, kakor da bi jaz in moji duhovniki ne bili odkritosrčno in zadostno narodnega mišljenja.

II. Na odločen korak me je prisilil tudi naš prežalostni razdor, ki se je bolj v zaledju že dolgo časa pripravljaj. Ne smem in ne morem razvika samega opisovati. Kar sem mogel povedati, sem povedal v »Slovcu« z dne 26. novembra in v »Domoljubu« št. 49. Sedaj naj omenim samo zadnji odločilni korak.

Gospod deželni glavar je hotel priti v delegacije. Kljub izrednemu pritisku ga poslanci niso izvolili. Že poprej je grozil, da bo izvajal posledice, ako ga ne bi izvolili. No, izvedel jih je na shodu izvrševalnega odbora dne 22. novembra: razglasil je, da S. L. S. razpusti in da koj novo kmečko stranko ustanovi. Dotične izjave so bile strastne in razžaljive; najbolj strasten in razžaljljiv pa je bil oglas za novo kmečko stranko.

Torej s par besedami je zavrženo, kar smo duhovniki z našim ljudstvom storili in izvršili dolgo vrsto let z napornim delom. Edinost naj se razruši in med ljudstvo zanese strastna agitacija, hud prepir in razdor med vse posamezne stanove, tudi med gg. duhovnike. Vso to nesrečo sem gledal v duhu, in povod? Užaljenost gospoda deželnega glavarja!

Srce in pamet me je gnala, naj hitro ukrenem, kar bi nameravani razdor, ako ne onemogočilo, vsaj čim bolj omejilo. Moral sem hiteti, da se gg. duhovniki in ljudstvo hitro pouči o položaju. To sem storil z dopisom v »Slovcu« in v »Domoljubu«.

Izdal sem geslo; mi ostanemo v S. L. S., naj se izvoli novo načelstvo, ki naj jo poživi in vodi v luči dosedanjih načel. Novo kmečko stranko odklanjamo kot

nepotrebno in rojeno iz matere strasti; za kmetovalca je skrbele in bo še skrbela S. L. S., ki je tekom let njemu na korist širrom dežele zasnovala mnogo raznovrstnih gospodarskih zadrug, je kmetovalce zedinila v kmetški in županski zvezi in njegove koristi uspešno brani v parlamentu na Dunaju. Dosledno sem naročil gg. duhovnikom in vernikom, naj pri utemeljevanju te nove stranke ne sodelujejo in naj na morebitne shode ne hodijo. Ker pa vem, da smo slabi in hipnim vtisom pristopni, sem v duhu krščanske ljubezni naročil, naj v prijateljski zvezi ostanemo tudi z onimi, ki bi morda S. L. S. zapustili in k novi kmetški pristopili.

Kaj ne, ko bi se verniki, posebno pa gg. duhovniki, po tem navodilu ravnali, bi bil razdor nemogoč: duhovniki, združeni s škofom, združeni v ljubezni med seboj in združeni z ljudstvom. To videč, bi se bil morda celo gosp. deželni glavar premislil, spoznal svojo usodepolni korak in ostal zopet naš, kakor je bil dosedaj. V novem sijaju bi zalesketala moč krščanske ljubezni, krščanskega premagovanja, krščanskega zatajevanja med verniki in gg. duhovniki.

Jugoslavija.

Zakaj pravimo: majniška deklaracija. Deklaracija, to je latinska beseda in pomeni toliko kot izjava. In ker so jugoslovanski poslanci dne 30. majnika 1917 v državnem zboru podali to izjavo, da hočejo za vse avstroogrške Jugoslovane lastno državo pod habsburškim žezlom, jo zato imenujemo majniško deklaracijo. Kdor se torej podpiše za deklaracijo, s tem izjavlja, da kot Slovenec zahteva jugoslovansko državo.

Katera ozemlja naj bi obsegala Jugoslavija? Kranjsko, Goriško, Istro, Trst z okolico, slovensko Koroško, slovensko Štajersko, Hrvaško in Slavonijo, ogrske Slovence in Hrvatce, dalje Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Po narodnostnem načelu naj bi spadali pod Jugoslavijo tudi beneški Slovenci.

Ne samo za naš jezik, temveč za naš kruh, za naše življenje gre. Kdo je dosedaj na slovenski zemlji jedel največji in najboljši kos kruha? Nemec. Kdo mu ga je pekel? Slovenec, kateremu so ostali ostanki črnega kruha za plačilo. Poglejmo! Veliko večino naših tovarn, ki služijo milijone, imajo Nemci v rokah (Jesenice, Javornik, Dobrava, Vevče, Medvode ter Ljubljana, Domžale, Trzic i. t. d., i. t. d., razni rudokopi). Delavci so Slovenci, ki dobivajo od tovarne malenkost v primeri z dobičkom, ki ga delajo tovarnarji. Dalje: karkoli vzameš v roko, ali ni večinoma nemški izdelek, pripeljan iz tujega. Šivan-ka, pero, svinčnik, popir, množina knjig, vsake vrste stroji, sukno, sukanec, steklo, kovinski izdelki, pa že tisoč drugih reči. Slovenec, šteje, koliko denarja si že poslal zato na tuje. Koliko milijonov slovenskega denarja je že romalo v nemške žepne in iz teh žepov marsikaj v nemška obmejna društva, ki hočejo Slovence usužnjiti. Če bi imeli svojo državo, potem bi se razvila

slovenska trgovina in slovenska industrija in mnogo predmetov bi lahko izdelovali doma, ceneje bi jih kupovali in ves denar bi ostal doma. Kako bi zrastle gospodarska moč vseh Slovencev! In naše uradništvo, ali ni cela dolga vrsta samih Nemcev, naši slovenski študirani in brihtni fantje pa ne morajo do služb, ker jih jim zasedajo tujci. Ali ni to žalostno? Ali smo to zaslužili? In potem naj mi sedaj, ko gre glas po vsem svetu, da imajo vsi narodi enak prostor pri mizi kakor bratje ene družine, sedaj naj ponižno čakamo pod mizo, kdaj nam vržejo Nemci in Mažari kako oglodano kost!

Naša narodna armada, ki se bori za uresničanje naših zahtev po jugoslovanski državi, je v prvi vrsti Jugoslovanski klub na Dunaju. To je zveza vseh jugoslovanskih državnih poslancev, ki se v državnem zboru bore za naše narodne in gospodarske pravice. Jugoslovanski klub ima za sabo vse slovenske stranke razen Kmetške, čigar člana dr. Šusteršič in Jaklič sta izstopila iz Jugoslovanskega kluba in delata sedaj proti njemu, kar dokazuje pisanje »Resnice«. V našo narodno armado, ki se bori za lepšo in srečnejšo bodočnost slovenskega ljudstva, je stopilo tudi naše ženstvo, ki se dobro zaveda, da gre sedaj za življenje ali smrt našega naroda. Krepka opora našega dela pa je najtesnejša zveza s Čehi v narodnem oziru.

Nasprotujejo pa naši zahtevi v prvi vrsti Nemci, ki hočejo imeti za razvoj nemštva brezpogojno potrebno, čez Kranjsko in Primorsko vodečo pot do Jadranskega morja, posebno do tržaškega pristanišča, kakor so to povedali na svojem shodu v Beljaku dne 13. t. m. Daljni naši nasprotniki so Mažari, ki nečejo ničesar slišati, da bi prišli Hrvatje in ogrski Slovenci do svobode, pač pa se pridno gibljejo, da dobijo tudi silno bogato, toda še neizrabljeno Bosno in Hercegovino v svoje roke. Dalmacija pa naj postane ogrsko primorje. Krepko podpira Nemce in Mažare avstrijska in ogrska vlada in znano je, da je naš zunanji minister grof Černin v Brestu Litovskem odločno odklonil rusko zahtevo, da morajo tudi avstrijski narodi sami odločati o svoji usodi. Pa tudi na znotraj imamo nasprotnike. Ni jih veliko, toda so, in Nemci so jih silno veseli. To je na Hrvaškem stranka Frankovcev, kakor jih imenujemo. Izdajajo svoj list: »Hrvatska«. Navdušujejo se pač za hrvatsko državo, toda brez Slovencev, ki bi bili Hrvatom, kakor pravijo Frankovci, samo v breme. Kaj pa naj rečemo o »Resnici? Frankovski list jo iskreno pozdravlja kot svojo sobojevnico, in »Resnica« sama se norčuje iz dr. Korošceve politike, ki dela za našo narodno osvoboditev. Čitatelji naj potem sodijo sami, kam spada »Resnica«.

Kdaj bodo spolnjene naše zahteve? Ne bomo prerokovali, ker je prerokovanje zmeraj težavna reč, posebno pa še danes, ko gredo, divjajo svetovni dogodki mimo nas in sicer vsak dan različni. Danes ne vemo, kaj pride jutri. Mi vemo le to, da v svetovni politiki sedaj vre kakor v kipečem loncu in vsi narodi se gnetejo okrog njega, da dobijo svoj kos. Vemo pa tudi to, da tudi mi Slovenci ne smemo stati v kotu ter tiho čakati, če nam morda

kaj ostane, temveč moramo krepko v gnječo ter zahtevati. Kdor ostane v kotu in je uho, bo dobil prazen lonec, o tem smo danes prepričani, če pomislimo na svoje požrešne sosede. In kdaj se bo potem zopet kaj kuhalo?

Za deklaracijo so se dalje izjavili: Občine Štjak na Goriškem, Osek-Vitovlje, Log na Goriškem, Knežak, Črniče na Goriškem, Bled, Trzicani z 469 podpisi, bleiske žene in dekleta s 550 podpisi — obenem so darovale za Krekov spomenik 340 kron, narodno ženstvo iz občin Radovljica, Predtrg in Lancovo s 560 podpisi, iz vasi Boh. Bela in Kupljenj s 257 podpisi, iz župnije Borovnica z 344 podpisi, iz občine Jablanica z 283 podpisi, iz Vrha pri Mokronogu z 89 podpisi, iz občine Ljubno z 236 podpisi, iz trga Cerknica z 453 podpisi, iz občine Budanje z 243 podpisi, iz Srednje vasi v Bohinju s 675 podpisi, iz občine Velike Lašče z 225 podpisi, iz Češnjice s 181 podpisi, iz Studorja s 83 podpisi, iz Jerenke s 75 podpisi, iz Podjelj s 35 podpisi, iz Fužin s 156 podpisi, iz Vremskega Britofa s 150 podpisi, iz Srednje vasi pri Kranju, Luž, Šenčurja in Visokega skupno s 640 podpisi, iz Novega mesta, iz Trebelnega z 206 podpisi, iz Barke pri Divači s 166 podpisi, iz Hudajužne in Oblok s 136 podpisi, iz Doba z 835 podpisi, z Blejske Dobrave s 140 podpisi, s Skarucine s 183 podpisi, možje in fantje iz vasi Šenčur s 154 podpisi.

Izjave za majniško deklaracijo so poslali Jugoslovanskemu klubu na novo: Občina Majšperg (okraj Ptuj), občina Šturje, Ploderšnica (okraj Maribor), Presika, Lehen pri Ribnici (okraj Maribor), št. Lovrenc na Dravskem polju, Šalovci, žene in dekleta občine Povir s 158 podpisi, Gorenje s 100 podpisi, Žirje s 50 podpisi, Plešivica s 50 podpisi, Merče s 50 podpisi, Brestnica s 140 podpisi (podpisala so vsa dekleta in žene brez izjeme, možki pa so se izjavili za deklaracijo v starejšinstveni seji) — izredno zavedno ženstvo v tej narodni občini —; dalje žene in dekleta v Starem trgu pri Sloverjem Gradcu z okoli 250 podpisi; zelo navdušeno izjavo smo prejeli od duhovništva, učiteljstva, županov in raznih občinskih zastopnikov občine Buzet v Istri s sestanka z dne 3. januarja, na katerem so viharno pozdravljali našega knezoškofa Antona Bonaventura kot velikega Jugoslovana, dalje občina Blanca (okraj Brežice), občani iz Jurjevice pri Ribnici s 130 podpisi, občina St. Jurij pod Donačko goro, Genovo (okraj Brežice), Stolovnik (okraj Brežice), Raztez (okraj Brežice), Arnoško (okraj Brežice), Stanjel na Krasu, Šmiklavž pri Mariboru, možje posestniki, mladeniči, žene in dekleta podobčine Zasp na Gorenjskem s 156 podpisi, mesto Škofja Loka, Sv. Peter pod Sv. Gorami, trž. Kozje, vaje okrajnega zastopa Kozjanskega v Kozjem, občina Krka, št. Pavel pri Preboldu, žene in dekleta na Ježici s 480 podpisi (s posebno zahvalo knezoškofu za odločni nastop), občina Ocizla-Klanec v Istri, Ponikva ob južni železnici, Šmarje pri Jelšah, Sv. Križ pri Slatini, Prostovoljno gasilno društvo v Družmirju pri Šostanju, občina Trojane, Zlato polje, Velika vas, Raka na Dolenjskem, Posojilnica v Križevcih, štiri občine v župnijah Studenice: Trška občina, Hrastovec, Brezje, Modraže, občina Ziri, Čevljarska gospodarska zadruga na Dobračevi pri Žireh, Hranilnica in posojilnica v Dobračevi, Gospodarska zadruga v Žireh, Avtomobilna družba v Žireh, Prostovoljno gasilno društvo v Žireh, občina Sušje pri Ribnici, Lastniči (okr. Brežice), Sedlarjevo, dekleška organizacija v Trbovljah, županstvo Dol pri Hrastniku, ženstvo občine Lokev na Krasu s 406 podpisi, Sv. Andraž v Slov. Goricah, učiteljstvo ljudske šole v Globokem pri Brežicah — pozivljajoč vse narodno čuteče učiteljstvo na štajerskem — Zgornji Jakobski dol, Spodnji Jakobski dol pri Mariboru. Tudi od posameznikov dohajajo vedno novi pozdravi deklaracije. Neboj podpisov ženstva in ženskih organizacij, celih občin, daje najlepši dokaz, s kakim navdušenjem je sprejel naš narod zahtevo narodnega svobodstva, izraženo v deklaraciji dne 30. majnika 1917 po naših poslancih. — Naj blagovolijo vse občine, društva, ženstvo in po-

samezniki sprejeti najtoplejšo zahvalo za mnogobrojne izraze soglasja tem potom, ker ni mogoče potrditi prejema in se zahvaliti vsem posameznim Priobčevalci bomo sproti imena vseh občin in društev i. t. d., od katerih prejmemo še v bodoče izjavo. — Jugoslovanski klub. Dunaj, 12. januarja 1918.

Pregled po svetu.

Parlament. Seja državne zbornice je raznanjena za 22. t. m. Na dnevnem redu je edina točka: Poročilo zdravstvenega odseka o zdravljenju na bojiščih ranjenih rekonvalescentov. Slovenski poslanci bodo poskrbeli, da bodo prišla na razgovor tudi mirovna pogajanja v Brestu Litovskem.

Proračunski odsek avstr. državnega zbora je začel zborovati 17. jan. Ministrski predsednik je podal kratko poročilo o poteku mirovnih pogajanj in omenjal težave, ki jih bo treba premagati. Nalo se je oglašila opozicija. V imenu Jugoslovanskega kluba in Češkega svaza je poslanec Benkovič pozval ministrskega predsednika, naj vpliva na zunanjega ministra, da se ne bo oviral mir z različnimi osvojitelnimi načrti in z nasprotovanjem samoodločbi narodov. Poslanec Pogačnik je pozval vlado, naj v smislu samoodločbe narodov ustanovi samostojne narodne armade. Češki poslanec Stanek je v imenu Češkega svaza podal izjavo, da priznajo samoodločbo tudi Nemcem na Češkem in tako so odvrnili zadnje očitaje, ki so ga Nemci imeli nasproti Slovanom. Toda nemške glave so trde in se malo zmenijo za pravico. Bomo videli, kaj prinese sam državni zbor.

Ogrski polki na Ogrsko. Honvedni minister je posredoval na Dunaju, naj se odpokličejo ogrski polki iz Češke in naj se jim dovoli vrnitev v ogrske garnizije. Za vzrok navaja minister, da so vojaki slabo preskrbljeni s hrano in da ni nobenega soglasja z domačim češkim prebivalstvom. In kdo je temu kriv? Odgovoriti bodo mogli tisti naši ljudje, koder so bili nastanjeni ogrski vojaki.

Združitev slovenskih strank. Začelo se je na Štajerskem gibanje, naj se združijo slovenske stranke, posebno Slovenska ljudska Stranka in Narodno-napredna stranka. Da bi se mogle združiti, bi morala ena ali druga čisto drugače stališče zavzeti, kajti S. L. S. je katoliška, medtem ko je narodno napredna svobodomiselná. Popolnoma jasno, da s takim združenjem ne bo nič, pač pa se snuje na pobudo Vse-slovenske Ljudske Stranke Narodni svet, ki bo imel člane iz vseh strank, in ta bo odločeval oziroma posredoval samo v narodnih zadevah.

Nemško ljudsko zborovanje se je vršilo 13. t. m. v Beljaku, kjer je govoril član nemškega državnega zbora dr. Wildgrube o vojnih in mirovnih vprašanjih. Poslanci iz Nemčije hodijo reševati naše Nemce.

Ogrski Romuni so imeli zborovanje romunske narodne stranke in zahtevali zase samoodločbo. Ta bo pa huda za Ogrce!

Ženske bodo tudi smele voliti v angleški državni zbor.

Ogrska armada. Cesar ne ugodí Mažarom, ki zahtevajo ogrsko armado.

Ponemčevanje. V Ruščuku v Bolgariji so Nemci l. 1911. ustanovili nemško šolo, ki je štela prvo leto 32 učencev, v letu 1917 pa že 380. V septembru l. 1918. otvorijo Nemci nemško trgovsko šolo, v najkrajšem času pa nemški dijaški dom.

Nemškutarska občina Brežice na Štajerskem se je izjavila proti deklaraciji.

Več nemških posestev je prišlo zadnji čas v Mariboru v slovenske roke. To pa ni vseč vsenemškim časopisom in ostro napadajo dr. Korošca.

Dr. Korošec pri dr. Seydlerju. Te dni je bil dr. Korošec pri ministrskem predsedniku dr. Seydlerju v cerkvenopoliitičnih zadevah, namreč radi imenovanja škofa v Splitu. »Tagespost« pripominja: To je prvič, da je dr. Korošec obiskal ministrskega predsednika, odkar je v nasprotju z vlado.

Nemci bi hočejo zagotoviti poljske železnice. V Berlinu je akcijska družba kapitalistov, ki namerava pokupiti po vojni od ruske vlade vse železnice na Poljskem. Nemci znajo!

Ornogorski general Radomir Vešovič, ki je pred letom umoril avstrijskega nadporočnika in bival skozi celo leto med svojimi pristaši, se je oglašil z njimi pri okr. poveljstvu v Andrijeviči in je tamkaj odložil orožje. Imenovani so pomiloščeni, ker so se priglasili do določenega roka c. in kr. oblastem.

Kriza v Avstriji ali boj za mir. V Avstriji je prišlo do krize radi prehrane. Ogrska nam ne dobavlja nobenih živil, zato so hoteli znižati množino kruha na osebo, moko so pa tudi znižali za polovico. To je vzbudilo v ljudeh, posebno med delavskim ljudstvom ogorčenje in pričela se je stavka (štrajk). Štrajk se je pričel na Dunaju in po Nižjem Avstrijskem, raztegnil se je na Zg. Avstrijsko in Štajersko. Socialni demokrati prirejajo povsod shode, kjer zahtevajo mir in ugovarjajo proti majhni odmeri hrane. Ljudje so mislili, da je vzrok tej stavki samo prehrana, toda socialistični strankarski listi ne prikrivajo več, da je bilo to samo povod, cilj štrajka pa je dosegla miru. Zastopstvo nemške socialne demokracije se je izjavilo, da bi se stavka mogla končati pod naslednjimi pogoji: 1. Če vlada zagotovi, da se mirovna pogajanja v Brestu Litovskem ne bodo razbila in če odstrani ovire, ki preprečujejo mir, s tem da brez ovinkov prizna nepotvorjeno pravico samoodločevanja narodov v prepornih deželah; če delavstvo primerno pouči o razvoju mirovnih pogajanj. 2. Če vlada temeljito preuredi urade za prehrano. 3. Če takoj vpelje splošno, direktno in enako volilno pravico za občine, ker bi se s tem preprečilo oduševstvo z živili. 4. Če vlada odpravi vojaško upravo tvornic. Iz vsega tega vidimo, da je to neka zahteva po miru, ki si ga vsi želimo in da se je to gibanje pojavilo tedaj, ko se je bilo bati, da se bodo ustavila mirovna pogajanja v Brestu Litovskem. Ker so ministri delavcem nekaj obljubili, štrajk že preneha.

Anglija še ne namerava priznati sedanje ruske vlade boljševikov, ker dvomi, če bo res ostala in če res zastopa Rusijo.

Če se odstrani ta dvom, utegne Anglija vlado priznati. Sicer pa je pripravljena poslati v Petrograd zastopnika, če bo mogla dobiti zato pripravnega moža.

Združitev nemških strank. Parlamentarni klub Nemškega središča je poslal načelniku nemškega narodnega sveta pismo, v katerem izjavlja, da je za hitro združenje nemških strank. To združenje je pa mogoče doseči le na podlagi sledečih zahtev: 1. Nobena nemška občina se ne sme pridružiti kakemu slovanskemu ozemlju. 2. Živa in dejanska zveza avstrijskih Nemcev z Adrijo in z Balkanom po Donavi se mora ohraniti in zavarovati. Pač lepe zahteve, ki jih poznamo, kar vlada v Avstriji nemška nadvlada.

Na Francoskem, Angleškem in v Ameriki je vse mirno, kakor da čaka na poročila iz osrednjih držav. Velevažni dogodki se kažejo na svetovnem obnebu.

Svetovna vojska.

Laško bojišče.

Zima je tudi vojsko vsaj nekoliko ukrotila. Zdi se, da so vse fronte zamrzile. Vendar so pa Lahi sredi januarja napadli srednji del naše gorske fronte med Brento in Piave, hoteli so obkoliti goro Asalone. Bitka je bila huda, Lahi jo imenujejo bitko »bomb in granat«. V frontalnem napadu so prišli malo naprej, ker pa ob bokih niso imeli uspeha, so jih vrgle naše čete nazaj. Tako je ostalo vse pri starem. Zadnje dni je bilo brati o večjih bojih; mraz in povodnji ovirajo večja podjetja. Benečija je velika ravnina, in voda v mokrih dneh preplavi vse ceste. Ni čuda, če mirujeta prijatelj in sovražnik. Zato pa čitamo le o brezpomembnih krajevnih napadih.

Laško armadno vodstvo je razglasilo med čete na fronti poročilo o stavki delavcev v Avstriji ter dostavilo, da bodo te stavke zmanjšale dovoz vojnega materiala za avstro-ogrske čete, kar vzbuja upanje za prihodnje uspehe. Na posameznih frontnih delih so metali Lahi letake na našo fronto. Računati moramo torej, da bo sovražnik, kakor hitro bo dopustilo vreme, ojačil svoje napore, da bi prodrl na tem ali onem mestu.

Zahodno bojišče.

Na vsak način se pa pripravlja nekaj velikanškega na zahodu. Zdi se, da se bo odločilni boj bil na zahodu, v Šampanji in na Flanderskem. Naš zunanji minister grof Černin je napovedal sodelovanje avstrijskih čet. Sovražniki sodijo, da je sedaj na angleško-francoski zapadni fronti zbranih 154 nemških divizij, to je poldrugi milijon mož. V slučaju sklepa miru z Rusijo bi prišlo teh 108 divizij na zapadno bojišče, tako da morajo sovražniki računati s strašnim napadom osrednjih velesil. Zato pa piše sovražno časopisje zelo razburjeno, toda zagotavlja, da je tudi ententa spravila na noge vse, kar se da. In res je na Franco-

skem Klemanso preklical vsa oproščenja. Blizu pol milijona vojakov so imeli. Francozi na trajnem dopustu; te sedaj vse kličejo k vojakom. Na Angleškem so uvedli nove nabore tudi za mladoletne. Amerika se podviza s pošiljanjem nadaljnjih ojačenj, pristanišča ob Kanalu so prenapolnjena. Tako hočejo tu na francoskem bojišču izsiliti odločitev spomladi, ko se bo začel krvavi ples. Čudni so pa res ti odločilni možje... Na eni strani zagotavljajo, da so vsi prežeti želje po miru, a na drugi strani tako strašne priprave... Kdo jim bo verjel? Pohlep po zemlji, pohlep po denarju, pohlep po moči — pripravlja strašne pomladanske boje, če se nas ne usmili dobri Bog ter vrne prej mir nesrečni Evropi.

Vzhodno rusko-rumunsko bojišče.

Ker vlada premirje, molče topovi, počiva orožje. Naši vojaki trgujejo z Rusi: zamenjajo razno orodje z živili. Rusi jim donajajo kruh, moko, mast in druga živila, ki jih našim tako pomanjkuje. Vendar pa se vsak dan lahko začno sovražnosti, ako se ne posreči v Brestu Litovskem skleniti miru z Rusi.

ko pametnejše) mislijo, da mora cel svet plesati, kakor mu vsenemška piščalka piska. K sreči pa Vsenemci niso prodrli s svojo zahtevo, kajti celo naš zunanji minister grof Černin je tem hujšakačem na uho povedal, da smo v Avstriji vojske vsi do grla siti, in naj s svojimi prenapetimi bedastočami nikar ne podaljšujejo vojske. In tako se pogajanja nadaljujejo, preprosti nemški narod, ki ga zastopa miroljubna večina državnega zbora, je zmagal, in Vsenemci zopet le na tihem rujejo. Vendar pogajanja ne napredujejo tako hitro, kakor bi bilo potrebno. Posebno dela težave v Brestu Litovskem nemški general Hoffmann, ki tolče ob mizo in rožlja s sabljo, češ da Rusi nimajo o zasedenih ozemljih nič govoriti. Tista velika ovira, čez katero se pogajanja ne morejo premakniti, je pa ta: Rusi zahtevajo, da se mora iz zasedenih ozemelj najprej umakniti vsa nemška in avstrijska armada, nato naj se vrnejo begunci in potem šele naj vse ljudstvo svobodno brez vsakega pritiska, naj si bo od leve ali desne, glasuje o svoji prihodnosti. Nemški odposlanci so

smo sedaj tudi z Ameriko v vojnem stanju, dobi ta postava moč tudi za vse tiste družine, ki imajo svoje očete oziroma reditelje v Ameriki. Pravico do podpore pa imajo seveda le tiste osebe, ki so se dosedaj preživljale od tega, kar so jim svojci poslali iz sedaj sovražnega inozemstva, in se same ne morejo preživljati. Višina te podpore znaša v Ljubljani 1 K 80 v, za ostalo Kranjsko pa 1 K 60 v za eno osebo na dan. Prizadeti naj vlagajo svoje prošnje pri pristojnem političnem okrajnem glavarstvu (v Ljubljani pri mestnem magistratu). Zoper oblastveni cdlok se je možno tekom 14 dni pritožiti in sicer pri oblasti, ki je odlok izdala.

Tedenske novice.

Krivično očitjanje. Med pristaši nepotrebne dr. Šusteršičeve stranke se najdejo nekateri, ki trdijo, da je Slov. ljudska stranka zatajila verska načela, da se veže na Slovenskem z liberalci, na Češkem pa s svobodomiselnici, obrekujejo celo — kar seveda sami sebi ne verjamejo — da je naš prevzvišeni knezoškof liberallec zato, ker je skupno z liberalno stranko podpisal majniško deklaracijo. Kaj je čista resnica? Resnica je, da Slov. ljudska stranka niti za las ni odstopila od verskih načel, ki so bila na vseh katoliških shodih proglašena kot temelj in vodilo naše stranke, nasprotno: na zadnjem shodu zaupnikov dne 28. dec. preteklega leta je odločno naglašala, da krščanska pravičnost ne sme biti samo na programu in oklicih S. L. S., temveč tudi v vsem njenem delu (proti čemur se je pa bivše vodstvo včasih zelo pregrešilo, česar ne tajijo niti pristaši kmetske stranke). Verska načela so torej S. L. S. sveta; v tem oziru ne poznamo z nasprotnimi strankami nobene zveze in nobenih dogovorov, in kdor napade naša verska načela, dobi v S. L. S. najodločnejšega nasprotnika. Kadar pa se je treba boriti za naše narodne pravice, bojovati se proti stalnemu ponemčevanju slovenske zemlje in za svobodo našega naroda, takrat je delo lahko skupno, m o r a biti skupno, kajti malo nas je, nasprotnikov pa veliko število; kaj bomo premoogli, če bomo vsi razcepljeni? Kadar napadejo hišo t lovaji in ji hočejo oropati, tedaj se vse hišne stranke, naj si bodo še tako razcepljene, skupno in vzajemno branijo. Tudi našo slovensko hišo je napadel, ne rečemo tolovaji, pač pa italijanski in vsenemški pohlep, ki nam hoče uropati našo zemljo. Ali ni naša dolžnost, da skupno branimo svoje življenje in svoj narod? Kaj naj potem rečemo o tistih, ki v tem najodločilnejšem trenutku slovenskega ljudstva sejejo medenj razdor in razpor? Sodil jih bo narod, sodila zgodovina!

»Slovenska Straža«, naše obrambno društvo, naj se zopet poži! Nemci na Koroškem in Štajerskem vedno bolj pritiskajo proti jugu, za visoke vsote kupujejo slovenska posestva, naseljujejo protestante, ustanavljajo nemške šole. Zato je neobhodno potrebno, da tudi Slovenci ustanavljajo na obmejnih krajih slovenske šole ter rešujejo slovenska posestva. Kako pa

Poslopje, kjer se vrše mirovna pogajanja.

Iz Macedonije in Albanije ni nič novega. V Mezopotamiji je mir, iz Palestine pa poroča angleški general, da je po zavzetju Jeruzalema šel zopet nekoliko proti severu.

Kaj bo z mirom?

Začetkom minulega tedna je bila nevarnost, da mirovna pogajanja v Brestu Litovskem zastanejo. Kajti vsenemški hujšakači,

so se z vso silo zaleteli v nemškega mirovnega odposlanca Kühlmanna, češ da mora izpeljati takozvani Hindenburgov mir, to se pravi: vse zasedene pokrajine, Poljska, Kurska, Litva in Estlandija naj se meni nič tebi nič priklonijo nemški državi, naj bo narodom prav ali ne. Rusi naj pa lepo tiho bodo, če nočejo biti še enkrat tepeni. Vsenemški baroni in veleposestniki (preprosto ljudstvo je veli-

pa drugega mnjenja. Pravijo, da čet že zaradi notranjega miru ne morejo umakniti; kar se pa tiče ljudskega glasovanja, je pa dovolj, da se izrazijo samo zastopniki narodovi (Nemci namreč upajo, da bodo ta zastopstva, ki so večinoma nemškega mišljenja, glasovala v nemškem smislu). Kako se bodo v tej točki združili, se še ne ve. Avstrijski socialni demokrati so v zadnjem času skušali s štrajkom pospešiti mir, pa se zdi, da štrajk ni bil dobro pripravljen, ne srečno uprizorjen. — Angleži, Francozi, Amerikanci in Italijani se ne menijo še dosti za mir. Hočejo preje še temeljito zmagati.

Podpora ouim, ki imajo svoje v Ameriki.

17. avgusta je bila v avstr. zbornici sklenjena postava, po kateri morejo dobiti državno podporo vsi oni, ki imajo v sovražnih državah svoje rednike. In ker

naj se to zgodi, če ni prispevkov? »Slovenska Straža« ima še v zalogi mnogo kolekov. Podružnice, zganite se!

Ljudski shod v Senožčah se je vršil dne 13. t. m. Poslanec dr. Lovro Pogačnik je razložil delo poslancev za olajšanje gospodarske bede in za narodno osvoboditev. Zborovalci so v resoluciji izrazili zaupanje Jugosl. klubu in obsodili zastop Šusteršiča in Jakliča iz kluba.

Shod v Kozjem dne 30. dec. Govoril je poslanec dr. Jankovič o prehrani, rekvizicijah in majniški deklaraciji. Zborovalci so navdušeno poslancu pritrjevali.

Delavski shod v Idriji dne 17. t. m. Govoril je poslanec Gostinčar o delavskih razmerah in preskrbi z živili ter o jugoslovanskih zahtevah.

Odlikovan je poročnik Josip Župančič iz Idrije z vojaškim zaslužnim križcem III. r., z vojno dekoracijo in meči. To je že njegovo peto odlikovanje.

Za domovino je izkrvavel desettik Franc Prosen iz Dolenje vasi pri Polhovem gradu.

Na oltar domovine je daroval mlado življenje značajni mladenič Matevž Ohlak iz Brobovnice, župnije Lučine. Bojeval se je 3 mesece v Galiciji, kjer je dobil strel v nogo. Potem je šel na italijansko fronto, kjer je dobil smrtonosen strel v levo ramo. Umril je 20. novembra 1917 v Inomostu. Prizadeta družina je izgubila že drugega sina. Težak udarec za očeta, ki je pri vojakih zvedel to žalostno vest.

Ministrstvo za ljudsko zdravje bo ustanovljeno v Avstriji. Človeško zdravje je vsled vojske popolnoma razdejano, zato bo treba posebne skrbi za preprečevanje in zatiranje bolezni in za zdravstvo sploh. To bo delo zdravstvenega ministra.

Za begunce je stopila sedaj v veljavo postava, ki jim daje pravico do državne preskrbe v znesku 2 K na dan na osebo. Ta podpora pa se znižuje, če ima begunec čez 2 K na dan dohodkov. Ta podpora velja od 21. julija 1917 dalje in jo imajo begunci pravico tirjati od tega dne dalje, če pravočasno vložijo svojo prošnjo.

Izgredi so bili v Trstu, kakor poroča »Edinost«, ker je zmanjkalo kruha.

Vojnopoštni promet zasebnih zavirkov je dopuščen na vojnopoštne urade 378, 475, 510, 621 in 633, ustavljen pa na 404, 514, 528 in 625.

Število ljudi stalno pada. V Zagrebu je bilo lansko leto rojenih 1572, umrlo pa jih je 2402. V Trstu je bilo prvi teden letošnjega leta rojenih 13, umrlo jih je pa 82. V Ljubljani je umrlo lansko leto okrog 3500 ljudi, v drugih letih pa le po 1400.

Nastop aktivne službe mladeničev, ki so rojeni 1. 1900. je določen že na 6. febr. 1918.

Visoka cena. Nekdo je kupil pred par dnevi v Ljubljani 3 kg 40 dkg riža za 100 kron. Vsakih 18 zrn ga stane 1 vinar. Ljubljanska aprovizacija je dobila olje in ga prodaja po 47 K 1 l.

Tako se služil v Frankfurtu je bil obsojen na 5 let neki trgovec, ker je prodajal za poper — pesek. Zaslužil je pri tej preprosti kupčiji 180.000 K.

Dunajske otroke so dosedaj imeli na Nizozemskem, da so jih tam prehranjevali. Sedaj pa Nizozemska sama nima dosti jesti, zato jih je poslala domov. Na Dunaju pa imajo gotovo vsega dovolj, ker Nemci razpošiljajo letake, v katerih zatrjujejo, da je letos znatno boljše kot lani.

Strašen zločin se je primeril v Spodnji Idriji. Dne 10. t. m. so našli 61letno Terezijo Liker umorjeno v hiši in vso v krvi, njenega 57 letnega brata Janeza pa pod streho ubitega. Kdo je izvršil zločin, se ne ve. Ukradenega ni bilo ničesar.

Poštni tatovi se na Dunaju prav pridno gibljejo. Razpostavljajo se po slabo razsvetljenih ulicah, napadajo poštne voze ter odnese, kar morejo. Dosedaj so polovili že 46 takih tičkov.

Otroci zmrznili v materinem naročju. Zgodilo se je to na Saškem. Z železnico se je pripeljala neka delavska poljska žena; ko je nakolodvoru odvila dete, je bilo mrtvo. Med potom je zmrznilo.

Pogreša se Ivan Korošec iz Vel. Slivce že 18 mesecev; služil je pri domobranskem pešpolku 27, v pošta št. 53. Bojeval se je najprvo na Tirolskem, potem v Galiciji. Zadnjič je pisal julija 1916. Če bi kdo kaj vedel o njem, se prosi, da sporoči njegovi materi Neži Korošec iz Vel. Slivce, p. Vel. Lašče. — Stroški se mu povrnejo. — Od 22. avgusta 1917 dalje se pogreša vojak Martin Godec iz Gostince št. 16, občina D. M. v Polju, okraj Ljubljana. Služil je zadnji čas: K. u. k. Landsturm Inf.-Reg. Nr. 27, I. Baon., Stab.-Abt. 1. M. G. K., vojna pošta 426. Ako je komu kaj znanega, kje da se nahaja, naj naznači njegovi ženi Mariji Godec, Gostinca št. 16, p. Dol pri Ljubljani. Vse stroške povrne.

40 milijonov vojakov je sedaj pod orožjem. Tako so izračunali v Ameriki. Ententa jih ima blizu 28 milijonov, osrednje države pa 12 milijonov. Vse ta milijone pa ima na vrhvi mala kopica raznih državljanov. To niso zdrave razmere.

General Kusmanek, branitelj Přemsla, je došel z Ruskega na Švedsko, kjer ostane do konca vojske.

Po devetih letih zopet spregovoril. V vasi Jagetovce blizu Zidanega mostu je pred desetimi leti padel s kozolca 14letni Angelo Bau ter pri tem izgubil dar govora. Te dni nekoč je spil v gostilni precej vina, začelo se mu je kolcat, poloti se ga kašel ter izbljuje kos zasedene krvi. Škozi devet let je odgovarjal na vprašanja le pismeno — pri tej priliki pa je zopet začel govoriti. Njegovo veselje seveda ni bilo majhno.

Čudno vreme. Sneg je po polju izginil, vreme je gorko kot zgodnja jesen.

Posebno žensko delavno obleko, ki se bo od navadne obleke precej razločevala, hoče upeljati nek nemški modni list. Tako bodo posebne obleke za obrtno delavke, poštne uradnice, za bolniške strežnice, za dekletke, ki živino opravljajo in za one, ki opravljajo kmetijska dela. Če se bodo potem morala kmetijska dekleta vedno preoblačiti, kadar bodo prišle s polja domov živino opravljati, o tem se bo treba še pogovoriti, ker še ni vsem jasno.

Na nemških železnicah opravlja službo že 100.000 žensk. Menda se nasplošno izvrstno obnese.

300letino poletni in pozimi zeleno drevo je nekdo posekal v Barskem polju na Primorskem.

Slovenski vojak se imenuje knjižica, ki je ravnokar izšla v zalogi sestavitelja. Zaradi lepe in ne le za vojaka, ampak za vsakogar važne vsebine je ista prav priporočljiva, zlasti ker je v njej koledar. Opremljena je s 4 krasnimi slikami. Podrobneje zadaj v inseratu.

Kmetijski mlini zaprti. Z Dunaja prihaja vest, da je minister za prehrano, general Höfer, menda obljubil odposlancem socialne demokracije, da bo dal kmetijske mline zapreti. S tem hoče minister delavcem preskrbeti moke. Ne vemo, koliko je na tem resnice, a če je to res, potem moramo temu najodločneje ugovarjati, kajti kmet bo s tem udarjen, delavec pa nobenega dobička ne bo imel. S čim pa se bo kmet preživel in kako delal, če mu bodo še ta živež na aprovizaciji merili z malo žličico? In kakšna pa je naša aprovizacija? Ali je pri teh prometnih razmerah mogoče, da bi zmeraj točno delovala, posebno ker moke vedno bolj manjka? Torej kmet naj sedaj polje obdeluje zato, da bo pri prazni aprovizaciji stradal?

Vojaška pisma.

Naš cesar na Tirolskem. Dne 13. t. mes. je bil cesar zopet v mestu B. Sebe danes, ko služim že tretji cesarjev polk, sem zamogel spoznati in videti presvitlega cesarja. Stal sem na straži 30 korakov od cesarjevega avta. Ta vojna in skrbi so tudi našega cesarja prevzele. Vsem čitateljem obilo pozdravov. Anton Zore.

Božič v Galiciji. Prišel je Božič, pa tudi obenem že misel narodov na spravo, da se povrne med Evropo zopet blaženi mir, ki ga želijo že vsi. Za enkrat ga obhajamo še v Galiciji pred sovražnikom, ki podaja že desnico k spravi in miru. Božično drevesce smo postavili, da je vsaj nekaj spomina na božič. Marsikateri bi bil rad zapel kakšno božično pesem, a ni šlo, ker je vsakdo mislil na svoje domače. Marsikateremu so pohitele misli v domačo farno cerkev, ko je v mladih letih pihel na sveti večer k jaslicam in maši, a tu smo ostali pozabljeni. Dobili smo vsak nekaj darila, nekaj cigaret, in tako smo šli k počitku. Srečno in veselo novo leto, da bi ga preživel bolj veselo kot tu, v miru, želim vsem bravcem »Domoljuba« Lindič Anton.

Napad na sovražnika. Dragi »Domoljub«! Dovolj mi majhen prostorček, da nekoliko opišem naše življenje in kako smo letos obhajali božične praznike. Ravno pred prazniki smo imeli nalogo, da napademo grič Col del Rosso. Vsakega izmed nas je skrbel ta hip, kajti ni bila mala stvar; po štiri do šest vrst žičnih ovir je bilo zapletenih pred sovražnimi jarki; čez te smo morali iti naprej. Ali k sreči je naše dobro umerjeno topništvo na več krajih žico pretrgalo in tako smo laže prišli v sovražnikovo bližino. Potem pa smo skočili z ročnimi granatami na njegove jarkove ter jih premagali. Nato smo drveli naprej proti drugim jarkom, italijanske strojne puške so ropotale nasproti nam, ali brez uspeha; šlo je največ po zraku. Tudi rezerva je vrela iz podzemskih rovov, pa smo vse skupaj zajeli s častniki vred in vojnim materijalom. Število ujetnikov je znašalo nad 270 častnikov, med njimi polkovnik, in 9000 mož. Proti večeru smo šli nazaj, kar nas je od naskakovalega bataljona, ker imamo tako povelje. Ponoči je skušal sovražnik zopet zavzeti izgubljene postojanke, pa ga je naša pehota izvrstno od-

bila. Mi pa smo dobili dobro menažo in šli nazaj v rezervo. Prišli smo v vojne barake, kjer smo ostali par dni; tu smo se malo odpočili in praznovali sveti den. Pogrešali smo le polnočnice. V spomin sem pa posekal smrečico, jo postavil v barako za božično drevesce, katero pa seveda ni bilo tako lepo ozaljšano kot nekdanj doma; pač pa sva z desetnikom škrancem preskrbeli veliko lučic in okrasila drevesce, kolikor se je dalo. Zahvalili smo Boga, da smo zdravi prišli nazaj in ga prosili še za naprej, da bi nam bil vedno tako naklonjen. Dobili smo tudi nekaj za priboljšek, ali ker traja vojska že predolgo, je tudi darilo vedno manjše. Ljubeče pozdrave vsem: znanec in prijatelj, posebno pa ljubim domačim. — Poddesetnik Peterlin Feliks.

Pozdravi. Vsem bravcem in bravkam »Domoljuba« želim srečno novo leto slovenski fantje in vojni bolničniki: Al. Bitenc, Ant. Podlogar, Mart. Matus, Jan. Benčič, Kasopovič, Fr. Meško. — Veselo novo leto vošči Zore Anton, ces. str., Iv. Koželj, Višner Karl, Al. Bizjak, Legat, Mlakar, Šebenik, Prešern, Aubelj, Ivec, Zupančič. — Voščino in želimo vsem »Domoljubovim« bravcem veselo in srečno novo leto in želimo, da bi vsaj prihodnje leto prineslo blaženega in pa trajnega miru. Dragi »Domoljub«! Slovenski fantje in moške smo radi posegali in brali novice, kar si jih doprinala, ali zdaj pa le malokdaj prideš kateremu v roke, ker smo razkropljeni po celi državi. Res da smo morali že veliko prestatih hudega v teh štirih razburkanih letih, ali naš pogum še ni vpadel. Ljubi Bog nas krepko podpira in njegova blažena Mati. Prepričani smo pa tudi, da gotovo veliko pomaga vaša molitev. Zato izrekamo prav lepo hvalo vam vsem, in se še za naprej v prihodnjem letu priporočamo v molitev. Jožef Vrbin, Pijava gorica; Jožef Znidaršič iz Kal; Ant. Božič, Smartno pri Litiji; Jernej Hribar, Ponova vas; Ivan Stare, Češnjica v Bohinju; Matija Staniša, Jurna vas. — Voščimo vsem prijateljem in prijateljicam: naj Bog blagoslovi leto 1918: Angelj Milič, Repnič; Znidaršič Franc, Zirovnica; Kostelec Jožef, Grabrovec; Poteian Franc, Dolnji Zemelj; Ižanec Jožef, Laže, vsi od strel. polka št. 5.

Dopisi.

Kemenda. Lepa edinost glede politike vlada med nami. Prav nič nismo premišljevali, kam naj se obrnemo. Gremo tja, ostanemo tam, kamor so nam pokazali naš ljubljani presvitli knezoškof. Ostanemo trdni in zvesti v častitljivi S. L. S., ki je in bo skrbela za kmeta najbolje. Ogrorna množica »Resnice« se pripelje vsak teden iz Ljubljane, — a mora nazaj, odkoder je prišla. Oni gospodje, ki hodite k nam in skušate edinost razdirati, ostanite doma, saj veste, da je vaš trud zastonj. Vi pa, preljubi sosedje, posnemajte nas v edinstvi, vsi se izrazite za modra navodila našega presvitlega knezoškofa in ostanite trdni v častitljivi S. L. S.! Združitev čas je — ne ločitev!

Prem. Pa naj kdo reče, da ne vemo kolikega pomena je za nas majniška deklaracija. Ko smo slišali, da bo v Trnovem 1. januarja 1918 javen ljudski shod, kjer bo govor o naši lepi bodočnosti, smo kakor prodirajoča armada polnili vsa pota reške doline. Kako v pravo je zadel naš vrli in delavni poslanec gospod Lovro. Domoljubne pesmi v vlakcu, ki je ta dan komaj prirnil nazaj do Kilev, so g. doktorju na povratku pričale, kako do srca nam je govoril. Hvala Vam lepa, naš Lovro, naš slovenski hajduk! Mi vsi gremo z Vami! Teden pozneje smo zopet javno pokazali, da hočemo lepše bodočnosti. Na sv. Treh Kraljev dan nam je doma, v oživilnem izobraževalnem društvu, predaval novoimenovani trebanjski kaplan g. Franc Gabrovšek. Zgodovinsko je dokazal g. predavatelj, da smer avstrijske politike v škodo Avstriji do zdaj ni bila prava. Za naprej hočemo enakih pravic. Ko bi le videli, kako napeto so govorniku sledili naši moške in fantiči, naše ma-

tere in dekleta. Natlačeno polna je bila velika soba, veža in stopnice. Pokojnemu prvoboritelju dr. Kreku smo začeli nabirati za spomenik. Prvi začetek je dal čez 50 K. Kdor ni imel, je obljubil, da prinese. — Zahteva po narodni samostojnosti z vsi silo drvi na dan. Kadar se v gori vtrga plaz, kdo-li mu zastavi gaz?

Trnovo na Notranjskem. Ob meji živimo. Če kje, je pri nas Slovenstvo živo, zvesto, neomajno. Na stotine in tisoče podpisov za Jugoslavijo smo nabrale vrle Jugoslovance. Slovenke in Slovenci hočemo živeti, ne umreti. Kje so grobokopi našega naroda? — Za izobrazbo je mnogo zanimanja. V zimskem času je knjižnica izobraževalnega društva skoraj vedno prazna, čeprav je več sto knjig v zalogi. Izobraževalno društvo priredi na pustno nedeljo igro »Pri gospodi« s tombolo. Čisti dobiček za dr. Krekov spomenik. — Kmetijska podružnica bo imela 17. februarja občni zbor. Skoro 74.000 kron prometa je imela. — Hranilnica in posojilnica je ustanovila dne 10. januarja pri svoji seji blagovni oddelek, katerega namen je, oskrbeti svojim članom blaga: gnojila, otrobi, krmila, cikorijske soli, mila, usnja, čevljev i. t. d., kar je presto v trgovini. — Vso moško mladino nad 14 let staro — naše upanje in veselje cerkve, domovine in države — hočemo zbrati v Mladeniški zvezi.

Iz Vidma pri Dobropoljah. Zahvala za vsa dobrohotna voščila ter za večkratne pozdrave iz vseh bojišč in bolnišnic. Ne mislite, da smo vas pozabili: vsak dan se vas spominjamo v molitvi. Zatorej ne obupati, le krepko naprej. Mnogo iskrenih pozdravov vam pošilja podpisana slovenska dekleta: Krist. in Iv. Drobnič, Fr. Pirc, M. in Kr. Znidaršič, M. Polesnik, M. Kovačič, Fr. Prijatelj.

Gospodarske stvari.

Modro galico za škropljenje trt v letu 1918. bo oddajala c. kr. kmetijska družba kranjska vinogradnikom na Kranjskem po 3 K 70 vin. za kilogram z vsemi stroški vred na mestu, kjer se bo razdeljevala, toda brez vreče ali posode, ki jo mora vsakdo s seboj prinesiti. Galica se naravnost nikomur ne pošlje, ampak le potom priglasenih razdeljevalnic. Vsak kranjski vinogradnik ima pravico do 35 kg galice na ha ali 16 kg na oral vinograda, oziroma 3 in pol kilograma za vsakih 1000 trt. Galico je takoj pri naročitvi plačati. Nujno se priporoča zbrana naročila z denarjem vred nemudno odposlati na kmetijsko družbo v Ljubljani, kajti letos pomladi bo promet na železnicih silno težaven, vsled česar bo mogoče le dovolj zgodaj došla naročila pravočasno izvršiti. Podrobnosti o oddaji modre galice to leto vinogradnikom na Kranjskem so objavljene v uradnem glasilu kmetijske družbe »Kmetovalcu«, kjer je pa v dotični objavi na enem mestu tiskovna napaka glede cene, ki je enotna za celo deželo brez izjeme 3 K 70 vin. za kg.

Tedensko količino žita in moke so zopet skrbili. Upravljajo se s tem, da je sicer bila letina pšenice in rži srednje dobra, odpovedal pa je radi suše ječmen in ga ni bilo mogoče več nadomestiti. Iz Romunije ni bilo toliko žita, kot so ga pričakovali. Ogrska nam je menda ustavila svoj izvoz. Koruza, ki jo morajo v Romuniji še sušiti, pride morda šele v šestih tednih. Zato so — tako pravijo — morali skrbiti dnevno množino moke. Pri tistih, ki se sami ne preskrbujejo, se skrbitev tiče le na uporabo moke, ki se skrči za polo-

vico; množina kruha se ne izpremeni. Tisti, ki se sami ne preskrbujejo, bodo dobili tedensko 1150 gramov (preje 1400 g), težki delavci 1850 gramov (preje 2100 g). Tisti, ki se sami preskrbujejo (torej kmetije), bodo v bodoče razpolagali tedensko z 1575 g (preje 2100 g); težki delavci pa 2100 g (preje 2560 g). Pričakujejo se nove rekvizicije. Nam se ne zdi pravično, da so tudi kmetom v isti meri skrbili količino žita in moke. Po mestih imajo meso, kje pa naj kmetijski delavec išče nadomestila za to, kar so mu sedaj utrgali? Saj že s temi 2100 grami na teden ni mogel izhajati pri svojem težkem delu.

Dunajski občinski svet zahteva, naj se zaplenijo vse domače zaloge žita in da mora Ogrska dobavljati Avstriji moko. Prebivalstvo naj dobi za nadomestilo druga živila. Dunajski občinski svet ponižno vprašamo, kje dobiti sedaj drugih živil.

30 gramov masti na teden za osebo. Urad za ljudsko prehrano na Dunaju je odredil, da se sme za vsako osebo na teden porabiti samo 30 gramov masti. To bi bilo na leto samo 11½ kg na osebo. To velja za vse avstrijske dežele.

Žitni zavod za Štajersko je rekviriral v l. 1916. 2060 vagonov žita, lansko leto samo še 780. V Forminu pri Ptuj, kjer je 151 hišnih števil, so dobili samo 36 kg, in ko so zahtevali več, so žitnega komisarja ubili. Kar seveda ni bilo prav, toda razvidno je iz tega, kako ogorčenje vlada med štajerskimi Slovenci nad postopanjem nemških rekvizitorjev.

V Romuniji so lansko jesen obdelali precej več polja kot prejšnje leto. Predlansko leto je bilo obdelanega en milijon in 100 tisoč hektarjev, lansko jesen pa en milijon in 320 tisoč hektarjev in to skoro sama pšenica. — Škoda, da pride do nas tako malo teh pridelkov!

Za naš hlev.

(Gospodarski pomenki.)

Članek je pisan za redne, ne vojne razmere. Ker pa velja deloma — v kolikor nam namreč pusti rekvizicija krme — tudi za sedaj in bo dobil po sklenjenem miru popolno veljavo, zato ga priobčujemo že sedaj kot blažen odhiti od večnih skelečih vojnih novic in naredb.

U v o d.

Med najvažnejšimi in najlepšimi stanovci je eden prvih kmetijski stan. Če stopiš lepega poletnega dne na visok grič in se ozreš po krasnih poljanah pod seboj, ki so sad pridnosti slovenskega poljedelca, ti zaigra srce veselja ob krasnem razgledu. Dežela se ti zdi kot krasna preproga, ure in ure na daleč. Tu vidiš, da ne ustvarja umetnosti le čopič slikarjev in svinčnik risarjev, ampak tudi — plug. Da, tudi te umetnosti, prav voditi plug, se je treba naučiti. Kak mestni puhloglavc seveda tega neče priznati in meni: Vse, kar dela kmet, je le mehanična robota, ki ne potrebuje niti mrvice duha in možgan...

Revše ne ve, kolikega poguma, kakšne moči in vztrajnosti je potreba, da vrši gospodar svojo umetnost ob »drevesu« pri burji in dožju ali pa pod pripekajočim solncem.

Poleg tega mora živeti kmet v razmerah, kjer stoji resna dolžnost in trdo delo na prvem mestu, kjer mu le prevečkrat majajo pogum številni neuspehi in razočaranja ter tudi boji z naravo. Le kdor nosi v duši božjo silo vere in zaupanje, zamore pravilno vladati plug, izvrševati vestno enega najtežjih — kmetjski poklic.

Zato pa, slovenski kmet, bodi na svoj stan ponosen in mu udan iz srca!

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujci peti. Kako so se pač tudi v kmetjskem gospodarstvu izpremenile razmere v zadnjih tridesetih letih!

Prometna sredstva (železnice, parobrodi, avtomobili itd.) so zblížali daljne pokrajine, pa tudi med deželo in mestom ni več nekdajne ostre meje, ki se je kazala svoje dni v krasnih narodnih nošah in lepih običajih in v ostalem navadnem življenju. Moderni napredek je začrtal svoje sledove v zadnje vas.

Kdo bi si bil nekda mislil, da bo moč goče s pomočjo elektrike govoriti iz oddaljenih vasi po žici v daljna mesta? Kdo je slutil, da bomo mlatili, rezali krmo, orali z bencinskimi in električnimi motorji? Da nam bodo električne žarnice in obločnice, rojene iz deželne centrale (kot n. pr. na vodi Završnici na Kranjskem) razsvetljevale ceste, sobe, hleve in dajale ceneno delavsko silo v velike daljave od svoje rojstne zibelke? Ne bila bi verjela stara mamica, da pride tako kmalu čas, ko bo dobivala skrajna zagorska vasica vsaki teden svojo »Domoljuba« in »Slovenca« in pisma celo vsak dan po poštnem selu.

In kako se je v gospodarsko naprednih deželah izpremenilo tudi kmetijsko gospodarjenje! Kako so se pomnožili dohodki s polja in travnikov navkljub vsakoletnemu obdelovanju brez praha! Kakšen napredek v živinoreji! O tem te prepričajo krajevne razstave, premovanja živine in sejmi.

Izpremenjene razmere pa stavijo na gospodarja tudi vse drugačne zahteve kot nekda. Če so se zvišali dohodki in zboljšali poljedelski pripomočki, ima pa zato gospodar danes tudi vse drugačne stroške, o katerih se njegovemu očetu ni niti sanjalo. Pomisli le na visoke plače delavcev in obrtnikov, na pomanjkanje dobrih poslov, na stroške za stroje in gnojila za zavarovanje, za davke in ne v zadnji vrsti za razne neobdijihtraba! Bolj nego kdaj mora današnji kmet računati, in kdor tega ne zna ali noče, ga stro pri vsem napredku in zmeljejo kolesa. Naš kmetovalec mora biti tudi dober kos trgovca in česar ne more doseči sam, mora poskušati v zvezi s sosedi in občani po društvih in zadrugah. V edinstvi je tudi pri kmetijstvu glavna moč!

Pa ne samo računati je treba, ampak tudi znati; naš moderni slovenski gospodar potrebuje velike mere stanovske izobrazbe. Zato se mora učiti, učiti mnogo več, nego se je bilo potreba pred 50 leti. Zakaj dajo enako velika in enako dobra posestva v isti fari mnogokrat tako različne dohodke? — Zemlja sama ni temu kriva, pač pa v nemarnost, nevednost, topoglavost in starokopitnost tega in onega gospodarja.

In še eno! Ti imaš toliko opraviti z naravo in v naravi. Branje iz prelepe te knjige naravine, ki jo je spisala najmodrejša, predobrotljiva in vsemogočna roka Stvarnikova, je pač za vsakega človeka, ki ima srce v prsih, poseben užitek. Uči se, prosim te, uči se opazovati, kako delujejo sile v naravi, kako porajajo rastline, kako segajo vsa kolesca v čudoviti uri narave drugo v drugo in je odvisno eno bitje od drugega: žival od rastline, rastlina od živali, človek, krona stvarstva, pa od obeh, ker so živali in rastline ustvarjene, da služijo in koristijo človeku.

Za pouk imaš toliko prilik dandanes! Najpreje razna društva; gotovo niste v župniji brez »Izobraževalnega društva«, ali imate podružnico »Kmetijske družbe« v občini, vrše se »kmetijski tečaji«, »gospodinjski tečaji« itd. z raznovrstnimi predavanji. Bodi goreč član vseh takih izobraževalnih naprav, obiskuj shode »Kmečke zveze«, vprašanja največje stanovske važnosti se razpravljajo tam.

Dobrega stanovskega časopisa, kot so »Kmetovalec«, »Narodni Gospodar«, »Slovenski sadjar«, »Slovenski čebelar«, »Domoljub«, ne sme manjkati, ako hočeš iti s časom in se blagostanje ne bo izogibalo tvojemu hramu.

Stara resnica je, da je sreča v hlevu najboljša poročila in vir blagostanja za kmeta. Zato snujte »živinorejske zadruge«, ki vam omogočijo boljše prodajo živine, ustanovljajte povsodi »Krajevne zavarovalnice za živino«, ki jih podpirajo dežele, vsaka občina naj poskrbi, da se bo izučil vsaj en mladenič in prihodnji gospodar na posebnem tečaju za »prvo pomoč pri živini«, njenih nesrečah in boleznih. — Ne rečem, da ne bi mogla biti tudi žitna njiva vir lepih dohodkov za gospodarja, toda v naših razmerah moramo gospodariti uspešno le tedaj, če gresta živinoreja in poljedelstvo ramo ob ramo, se med seboj podpirata in izpopolnjujeta. Menda se prav nič ne zmotim, ako imenujem živino in goveji hlev srce slovenskega kmetjskega gospodarstva.

Kakšen namen pa ima srce v človeškem in živalskem telesu? Srce sprejema po malem krvnem obtoku s pomočjo krvnih žilic in pa srkalice najpreje redilne sokove, ki sta jih bila predelala želodec in črevo, vase, jih očisti v pljučih in potem odda po velikem krvnem obtoku zopet vsem delom (organom) telesa, ki jih redi kri. — Podobno nalogo izvršuje živinoreja v našem gospodarstvu. Najpreje sprejema vase različne redilne snovi, ki jih ji ponuja kmetija v obliki različnih krmil ter jih predela v svojem telesu. Produkt ali uspeh te predelave v živalskem truplu je na eni strani mleko in meso, ki sta človeku v hrano, na drugi strani pa gnojilnica in gnoj, ki ju vrnemo zemlji nazaj, da hranita rastline. Vprašam te, ali ni to čudovit obtok v gospodarskem telesu, to kroženje snovi med poljem in hlevom in hišo? Bolehno srce — bolno telo; slabo negovana in gleštana živina — bolehno kmetjsko gospodarstvo. Lepa, dobičkonosna živina je kakor glavna žila pri človeku, ki krepko bije in daje zdravje in veselje celemu telesu.

V nastopnih vrsticah jih hočemo ziniti nekaj o zdravem in bolnem srcu gospodarskega telesa in o zdravilih za bolno gospodarsko srce.

(Dalje prihodnjič.)

Listek

V železniški čuvajnici.

Spisal dr. J. J.

Gori na lepem Gorenjskem stoji ob železniški progi čuvajnica, kakor jih vidiš obilo, če zreš skozi okno gorenjskega vlaka. Ena za drugo ti švigajo mimo oči tiste male hišice, v katerih opravljajo svojo ne lahko službo železniški čuvaji, skrbni varuhi železniške proge. Naša stražnica stoji čisto v samoti, sredi zelenega smrekovega gozda, daleč proč od prijaznih gorenjskih vasic. Samotno tišino moti šumenje Save, ki spodaj pod progo vali skozi šumo svoje zelene valove, ter puhanje vlakov, osebnih in tovornih, ki drdrazo mimo noč in dan.

Tu je živel pred nedavnim časom ■ svojo obilno družino železniški čuvaj Matevž. Skrbno in vestno je vršil svojo odgovorno službo: pazil je na progo, na zapire; podnevi je stal strumno pred čuvajnico, držeč v roki čuvajsko zastavo — kos rdečega platna na kratkem, lesenem drogu — znamenje, da je vse v redu, brez nevarnosti; ponoči pa je svetil vlakom z malo rdečo svetilko, na katero pazijo vlakovodje. Seveda se je dobremu Matevžu včasih primerila nesreča: zaspal je. Kdo pa bi mu tudi zameril: cele dneve je garal, se pehal, preletaval progo — kaj čuda, če je po težkem, trudapolnem dnevu trdno in sladko zaspal. Pa vse je bilo v redu, če ga je v pravem času zbudila skrbna žena Franca, ki je morala svojemu možu tudi v nočni službi podpirati tri ogle. Toda, gorje! če je zaspala tudi ona. Neusmiljeni vlakovodja je vozil vlak proti čuvajnici, pa ni opazil rdeče luči ... Ni poznal šale ... pritislil je na piščalko, ki je glasno zabrligala, kakor bi zažvižgal sam vrag ... Grozni brlzig in žvižg je rezal v temno noč, da so se budile ptice v varnih kritjih, lisice in zajci v svojih brlogih, zbudili tudi otroci v čuvajnici, ki so začeli klicati na glas:

»Oče, mati, vlak ... vlak ... brž ... brž ... luč ... luč ...!«

In zbudila sta se tudi čuvaj Matevž in njegova pomočnica, dobra žena in skrbna mati Franca.

»Luč!« vpije žena vsa prestrašena.

»Žveplenke!« kliče Matevž.

»Za božjo voljo! Kje so žveplenke?« vzklika žena.

»Ni jih!« pravi Matevž, ki mu zastaja kri, ker vlak vozi že proti čuvajnici ... Spet ho treba plačati kazen, ker ga bo naznanil vlakovodja ...

»Tu so žveplenke,« zavpije žena ter pomoli škatlico žveplenk ubogemu, zbeganemu Matevžu.

»Daj jih sem!« odgovarja Matevž, zagrabljalno za škatlico, vzame žveplenke

ko, jo drgne ob hlače, ob zid, pa ta nesrečna žveplenka se ne vname... Med tem pa že vozi vlak mimo čuvajnice... Vlakovodja še vedno pritiska na piščalko, kakor bi piskal sodnemu dnevu in ne našemu ubogemu čuvaju, ki mu gre ta grozni brizg in žvižg skozi mozeg in kosti.

»Tu imaš,« vpije žena, ki je med tem brižgala žveplenko, »hitro prižgi svetilko!«

Matevž vzame žveplenko... pa kaj omaga... vlak je že odrdral naprej in obmolnila je ta strašna piščalka. Da bi pokazal dobro voljo, stopi na prag čuvajnice in posveti z gorečo žveplenko vlaku od zadaj kakor v slovo, ustnice pa mu nehote siknejo:

»Na, h...!«

»Ne kletil!« vpije Franca, »spiš kakor tinala, sedaj pa še kolneš! Ali misliš, da te bo vlak čakal!«

»Pa bi me zhudila,« odgovarja Matevž ves razjarjen.

»Ti si čuvaj, tvoja je služba!« mu zasuoli žena. »Tako dragi časi, taka družina, pa bodo konec meseca zopet odtrgali za kazen tiste krone... Saj že tako komaj shajamo... ti pa spiš in spiš...« Tako je tarnala dobra žena in budila vest našemu čuvaju, ki je naposled obmolnil; saj je imela žena prav. Kako bi ne shajali težko, če je bila pa otrok polna čuvajnica, da se je komaj prestopil in je mesečna plača znašala komaj borih 48 kron. Če bi ne bila imela krave rdečke v hlevu in par prešičkov v svinjaku, bi sploh ne bilo kaj v lonec dejati. Da bi preživela številno družino in pa živinico, sta se oba neumorno trudila, izrabila, zasadila sta vsak najmanjši košček zemlje, vsako še tako strmo reber ob železniškem tiru. Otroci so jima pridno pomagali. Čistili so železniški tir ter pulili travo z njega, donašali kravici klaje in prešičkom zelenjavo. Tako je minul dan za dnem v naši čuvajnici. Nič hudega ni bilo Matevževim. Lahko bi rekli, da so bili v svoji revščini in skromnosti bolj srečni kakor marsikak bogatin, ki se je mirno vozil v železniškem vlaku ter pomilovalno zrl na bose otroke, ki so stali ob čuvajnici ter gledali vlak. Da so bili le zdravi, pa je bilo vse dobro; saj zdravje je največje bogastvo.

Toda neki dan je potrkala bolezen na vrata naše čuvajnice. Čuvajeva žena, skrbna gospodinja in mati, zbolila in leže na bolniško posteljo. Sedaj so napočile težke ure za našega čuvaja Matevža. Kdo bo opravil živino, kdo kuhal, kdo preskrbel otroke? Daleč naokoli ni nobene hiše, nobene dobrosrčne ženske, dobre sosede. Hvala Bogu! Bolezen ni nevarna in naš čuvaj hoče prebiti brez ženske pomoči. In res je šlo vse lepo v redu: Skuhal je za silo, ker mu je marsikak dober svet dala bolna žena, opravil je otroke, kladel je živini, obenem pa je vršil še čuvajsko službo. Vse bi bilo dobro, da bi le ne bilo kraje rdečke v hlevu. Treba je bilo mleka in tega naj da rdečka. Matevž pomišlja, si beli glavo, kaj storiti? Nazadnje pa hočeš nočeš vzame golido, gre v hlev, da izvrši tisto opravilo, ki spada strogo v delokrog žene. Pa menda že ni znal, bil je preokrošen in mu golida ni pristojala tako kakor ona rdeča zastavica... Kratke in malo: rdečka stoji pred njim kakor štor, se ne

gane, ne da mleka, kakor bi hotela reči čuvaju: »Ti brkati mož, pojdi tja, kamor spadaš, midva ne bova nič opravila!« Matevž se prilizuje rdečki, ji daje najslajša imena, jo boža in gladi... toda zastoni. Rdečka ga noče umeti in Matevž gre s prazno golido k bolni ženi ter ji reče ves iz sebe:

»Ti, žena, rdečka ne da mleka!«

»Pa kaj bi ga ne dala, mora ga dati, vsaj ga je meni dala vsak dan... Si že preneroden, ne znaš in se držiš pri kravi kakor pri vlaklu!« — odgovarja žena, pa mu da navodila, kako in kaj je vsega treba.

In zopet gre čuvaj v hlev, odpre vse zatvorne svoje zgovornosti in ljubeznivosti — pa rdečka je neusmiljena in trda, kakor bi bila užaljena, da danes ni gospodinjne. Ves potrli se vrne Matevž k ženi s prazno posodo ter reče žalostno:

»Ti, žena, danes bomo brez mleka — vse je zastoni...«

»Veš kaj,« pravi žena, »že vem, zakaj ne dobiš mleka... Krava je name navažena... Moraš jo goljufati... Obleci čez svojo obleko moje krilo, zaveži na glavo mojo ruto... Boš videl, da dobiš mleko... Toda hitro naredi, ker kmalu pride vlak!«

Lahko je misliti, v kakšno zadrego je prišel naš dobri mož. Marsikaj se mu je že primerilo, kaj takega pa vendar še nikoli ne: žensko krilo na železničarsko suknjo, pa jopo, in še ruto na glavo... Kakšna pustna maskara pa bo?... Saj se bo splašila hudomušna rdečka, če ga zagleda... Toda sila kola lomi... Naš Matevž preмага vse težave, obleče vrh železničarske obleke obleko svoje žene, priveže ruto na glavo ter vzame v roko golido. — Sam sebi se smeje, ko se vidi v ogledalu, smeji se mu tudi žena. Otroci pa ga strme ogledujejo ter plašno poprašujejo:

»Oče, kaj pa vam je, — ste bolni tudi vi?«

»Le mirni bodite,« odgovarja čuvaj,

»pa nič se me ne bojte, grem se pokazat rdečki, da bo dala mleka.«

Res gre dobri mož ves našemljen v hlev, da znova poskusi svojo srečo. Sedaj je pa šlo. Kar polnila se je pred njim golida s svežim, toplim mlekom... Kaj takega pa še nikoli!... Kakšno moč ima ruta!

Toda — o groza! — Vlak sopiha in drvi proti čuvajnici — — — Nebodigatreba! Pa ravno sedaj! —

»Oče! vlak — vlak — vlak!« kriče otroci.

Čuvaju zamrgoli pred očmi, zastaja mu kri — pozabi na golido, na krilo, na vse... pa hiti... teče z golido in mlekom proti tiru... Prizor, ki se je sedaj odigral, je težko popisati: naš dobri čuvaj v silni prestrašenosti dvigne golido z mlekom — menda je mislil, da ima v roki ono rdečo zastavo — pa jo moško drži kvišku kakor sv. Florijan, ki stoji z golido nad plameni. Samo iz golide sv. Florijana teče voda, iz Matevževe pa lije mleko, lije po obrazu, po ruti, po čudni obleki...

Ljudje se drenjajo pri oknih vlaka, se krohotajo, vpijejo, ploskajo z rokami, se zvijajo od smeha...

Vlak je odstopihal in Matevž se je streznil... Spoznal je nesrečno zmoto...

Tristo strupenih gadov! Kakšno je užagal! Saj bodo rekli: Znorej je. Pa ni znorel, vlak ga je za hip pripravil ob pamet, sedaj pa ima zopet vso skupaj. Če bi ne bilo greh, bi klet, da bi se ogenj kresal... Pa ravno sedaj je prinesel pes ta nesrečni vlak... Pa mleko... o j mleko... golida je prazna...

»Oče, kakšni pa ste?« mu kličejo nasproti otroci. »Vsi ste mlečni in golida je prazna, ali ni nič mleka za žgance ostalo?«

»Za božjo voljo! Kaj si pa zopet utal? Kakšen pa si, ali tak si bil pri vlaklu? Ob službo bomo, spodili nas bodo iz službe vse skupaj... o jaz nesrečna žena... moj Bog... rekli bodo, da si znorel...« je tarnala žena.

»Ti in tvoja bolezen!« odvrne Matevž, »drugič pa pojdi sama mlest. Saj veš, da nismo moški zato!«

Matevž treši golido v kot, se hitro umije in sleče tisto nesrečno obleko. Nekaj ur pozneje pridrdra s prve bližnje postaje železniški voz in se ustavi pred čuvajnico. Bila je komisija: železniški mojster, železniški zdravnik in načelnik postaje. Vlakovodja je naznanil na postaji: Na čuvajnici štev... je znorel čuvaj. Pripeljali so se gospodje, da ugotove norost. Opazujejo Matevža, pa ne najdejo nič sumljivega na njem. Matevž je pri čisto zdravi pameti.

»Čujte, čuvaj!« ga vpraša zdravnik, »kaj pa ste počeli pri zadnjem vlaku, se vam li je zmešalo?«

»Kaj se mi bo zmešalo, gospodje,« odgovori Matevž, »storil sem to v hipni zmedenosti. Le pomislite, gospodje, žena bolna, polna hiša otrok, živina v hlevu... vlak prihaja za vlakom — jaz pa sam. Saj je res čudno, da še nisem znorel...«

Gospodje se smejejo dobremu Matevžu ter se hočejo odpeljati.

»Gospod zdravnik!« pravi čuvaj, »žena je bolna, bi-li ne hoteli biti tako dobri, da bi jej kaj zapisali?«

In res je zapisal zdravilo. Potem se je komisija odpeljala. Naš čuvaj Matevž pa je sklenil, da nikoli več ne prime v roke golide, makari če bi živel še sto let.

Tedenska pratika.

Petek, 25. januarja: Izpreobrnenje sv. apostola Pavla. Komaj se je vrnil Gospod v nebo, že so se začeli nad mlado Cerkvijo zbirati temni oblaki preganjanja in sovražstva. Začelo se je preganjanje kristjanov. Farizeji, ki so umorili Gospoda, so kar besneli proti apostolom. Eden najbolj strastnih farizejev in najbolj zagriženih sovražnikov mlade Cerkve je bil Jud Savel iz Tarza v Ciliciji. Bil je priča, ko so Stefana kamenjali ter je odobraval umor. Toda, glejte moč milosti božje! Ko je bilo Savelovo srce polno sovražstva, je slisal pred Damaskom, kamor je šel izsledovat kristjane, glas dobrega Pastirja: »Jaz sem Jezus, ki ga ti preganjaš!« Zgrudil se je na tla, oslepele so mu telesne oči, toda spregledalo je dušno oko. Peljali so ga v mesto, kjer je zopet spregledal. Kako

drugače stopa v mesto, kakor je mislil! Drugi peljejo njega, ki je mislil v verige vkovati in odpeljati druge. Toda — izpreobrnjen je: Iz Savla je postal — Pavel, iz krvoločnega tigra — krotko jagnje, iz preganjalca Kristusovega — izvoljena posoda milosti, apostol. Kako ga peče, da je preganjal kristjane! Kako ga žge kri nedolžnega Štefana... neprestano mu doni v uho Gospodov glas: »Zakaj me preganjaš?« — Z ognjenimi črkami je odslej presveto Ime Jezusovo zapisano v njegovem srcu. S kakšno gorečnostjo je je oznanjeval, s kakšno ljubeznijo je trpel zanje, spoznamo iz njegovih pisem: Nič manj kakor 230 krat imenuje v njih presveto ime Jezusovo.

Šobota, 26. januarja: Sv. Polikarp, škof, mučenik. Sv. Polikarp, škof v Smirni v Mali Aziji, je bil učenec apostola Janeza.

Nedelja, 27. januarja: Evangelij o delavcih v vinogradu. Janez Zlatoust. Janez Zlatoust je bil rojen v Antiohiji v Siriji. Imel je pobožno mater, katero je sam pogan Libanij pohvalil rekoč: »Kako čudovite matere se nahajajo med kristjani!« Najpreje je bil slaven advokat, pa mu je zamrzl svet, ki ga je zapustil, ter se podal v samoto, kjer je mnogo molil, se učil in pokoril. Naposled je postal duhovnik ter je s svojimi prelepimi pridigami izpreobračal Antiohijo. Zelo nerad, pa vendar, ker je želel cesar, je sprejel čast carigradskega patriarha. Tu je z apostolsko prostodušnostjo v svojih pridigah bil čal razuzdanost cesarskega dvora in nečimerne cesarice Evdoksije, s čimur si je nakopal mnogo sovražnikov. Moral je v prognanstvo v Pontus ob Črnem morju. Tu je po hudih dušnih in telesnih mukah l. 407. p. Kr. izdihnil svojo sveto dušo. Njegovo geslo je bilo: »Nihče ni nesrečen, razen če hoče sam.« Zaradi izredne zgovornosti so mu nadeli ime »Zlatoust«.

Ponedeljek, 28. januarja: Julijan, škof.

Torek, 29. januarja: Frančišek Saleški, škof. Rojen je bil l. 1576. v gradu saleških grofov pri mestu Annecy na Savojskem kot najstarejši sin grofa Saleškega. Študiral je v Parizu, kjer v velikomestni mlakuži ni omadeževal srca: mnogo je molil in se pokoril. Že v Parizu je kot dijak storil obljubo vednega devišstva. Najpreje je postal advokat. Potem je sklenil postati duhovnik. Silno nerad mu je dovolil oče, ki mu je rekel pri slovesu: »Moj sin, to je prva bolečina, ki mi jo napravljáš, toda stori, kar je Bogu všeč. Bodi srečen in osrečuj druge!« Očetova želja se je tisočkrat izpolnila. Koliko jih je osrečil Frančišek Saleški kot duhovnik! Na tisoče nesrečnih grešnikov je spreobrnil, na tisoče protestantovskih kalvincev je pripeljal nazaj v naročje sv. katoliške Cerkve. Njegovi neizmerni ljubezni, njegovi ponižnosti in učenosti se ni moglo upreti nobeno še tako trdovratno srce. Koliko jih je osrečil pozneje kot genjski škof, pravi višji pastir po božjem Srcu. Kot škof je imel geslo: »Bog po-

trebuje malo, pa dobrih duhovnikov!« Koliko je storil, da bi si vzgojil dobrih »gorečih« duhovnikov, koliko se je trudil, da bi vse, imenitne in preproste pridobil za Kristusa! Mojster je bil tudi v peresu. Znana je njegova zlata knjiga »Filoteja«, ki navaja k bogoljubnemu življenju. V nekaj letih že je bila prevajljena v vse evropske jezike. Tudi v slovenski jezik je prevajljena. Njegova druga knjiga je »Theotimus«, knjižica o božji ljubezni. Ustanovil je tudi red salezijank, ali »sestra od obiskovanja«, v kateri je bila sprejeta njegova duhovna hčerka sveta vdova Frančiška Šantalska. Kako lepa je bila njegova smrt! Dne 27. grudna je zadnjikrat opravil daritev sv. maše. Na praznik nedolžnih otročičev ga je zapustil jezik. Ko so v molitvah za umirajoče prišli do besede: »Vsi nedolžni otroci, prosite zanj!« je izdihnil dušo, ob 8. uri zvečer dne 28. grudna l. 1622., v 56. letu svojega življenja. Papež Plj IX. mu je nadel častni naslov »Učenika sv. Cerkve«.

Sreda, 30. januarja: Sv. Martina, devica.

Četrtek, 31. januarja: Peter Nolask.

Za razvedrilo.

Neki plemič, ki je imel svoje letovišče med planinami, se je v družbi bahal, da se z neke točke na njegovem posestvu sliši tako pogosten odmev, da ne najde enakega.

»Kaj bo to?« pobaha neki mlad grof; »vaš odmev nima nobene primere z odmevom, ki ga lahko slišite z mojega posestva.« »Kaj govorite?« povzame zopet prvi, »moj odmev se ponavlja skoro do desetkrat!« »Rečem vam, nobena primera z mojim; le pridite, in se bodele prepričali. Naravnost čudovit odmev!«

»Ni mogoče!«

»Če vam pa rečem!«

Po dolgem pričkanju je prišla stava in zgovorila se je družba za dan, ko se sestanejo v letovišču mladega grofa, da se prepričajo o resnici.

Mlad grof, ki je bil velik bahač, je domov grede začel stvari premišljevat in takoj spoznal, da je veliko preveč govoril. Toda sramote neče trpeti in stave ne izgubiti. In da bi se izkopal iz te zadrege, pokliče svojega služabnika, mu razloži vso zadevo in mu potem naroči:

»Ti pojdi jutri popoldan v oni-le gozd in se dobro skrij. Ko pride družba, tedaj bom jaz ali kdo drugi zaklical v gozd; ti pa takoj nato »odmevaj« s tem, da zakličeš isto besedo iz gozda in jo potem ponavljaš vedno bolj tiho vsaj do dvajsetkrat. Si razumeš? Glej, da dobro narediš, in stava bo vsa tvoja.«

Služabnik je ves zadovoljen obliubil, da bo nad vse dobro naredil, tako, da se bo gospod sam čudil.

Drug dan popoldne je šel služabnik v gozd, kakor je bilo zgovorjeno, družba je pa prišla šele pozno popoldan.

»No, sedaj pa kar začnimo,« pravi grof; »zakličite kako besedo!«

»Zakličite le vi,« odvrne plemič, ki je stavo sprejel, »vaš glas je veliko krepkejši, in se bo odmev boljše slišal.«

»Dobro, pa zakličem jaz,« reče grof in se obrne proti gozdu ter zavpije z vsem glasom:

»Ali si tam?«

»Že dve uri,« odgovori čudni odmev.

Vsa družba se je nadvse yeselo spogledala, gospod in služabnik sta se pogovorila pozneje, ko sta bila sama. Kako se je ta pogovor končal, nam zapiski niso ohranili.

CENJ. NAROČNIKOM!

Kdor želi imeti še polnočnico za obnove naročnine in kdor še ni poslal denarja po nakaznici, naj položnico zahteva po dopisnici, da se mu takoj doloži. — Novi naročniki, ki doslej še niso prejeli »Domoljuba« naravnost pri nas, naj pa pošljajo naročnino samo po nakaznicah. Naročnina znaša K 5—, za Nemčijo K 6—.

Listnica uredništva.

Od vseh strani prejemamo pisma, ki jih pošiljajo vojak domov. Ker nam zelo primanjkuje prostora, zato naj svoji oprostite, da jih ne moremo priobčevati. — A. F. Šk. L. Vaše pismo oddali dotičnemu gospodu. Sami ne smemo povedati imena. — J. Št. pešec. Hvala lepa za poslano pismo. Ker nam tako primanjkuje prostora, zato bodele že oprostili, da ne bomo priobčili. — Ig. P. Razmere na Goriškem so tako negotove, da ne moremo prav nič misliti, kdaj bo v Gorici zopet začel izhajati kak slovenski časopis. — I. V. S. Lahko pošljete, pa težko, če bo dobil. Vprašajte na pošti. — T. Š. H. Obrnite se na študentsko poveljstvo v Ljubljani. — J. Z. V. L. Obrnite se torej na c. kr. deželno vlado v Ljubljani. — Iv. S. K. Monte Tomba je blizu Asiago. — Iz M. se nam pritožujejo nad čudnim postopanjem žitnega nadzornika. Pritožite se na žitnoprometni zavod v Ljubljani. — M. l. v št. J. Glede vprašanja o učenju nemškega jezika smo dobili toliko raznih mnenj, da se »Domoljub«, ker mu manjka prostora, ne more s to zadevo toliko pečati. — Ostanite zveste in zavedne Slovenke, potem pa kolikor več jezikov znate, toliko več veljate. — P. K. Poslanec Fon biva v Deutschlandsberg, Štajersko. — J. S. v l. »Vrtec« in »Angelček« se izhajata. Naročnina za oba skupaj je 7 K. Naslov: Upravništvo, Ljubljana. — A. K. na R. Pojasnilo dobite v današnjem članku. — A. A. v. p. 499. Kar pošljite, pa kratko in kaj takega, da vse zanima. — M. R. Obrnite se na oboje, na Rdeči križ in na polk. Morda bo dobro, da pišete tudi na Gemeinsame Zentralnachweis-Bureau, Auskunftstelle für Kriegsgefangene, Abteilung »C«, Dunaj I, Fischhof 3. — Iv. Z. v. p. 492. Vašo dopisnico smo poslali Družbi sv. Mohora.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Glavobol je bolezen, ki se vedno zopet vrača. Kogar te bolečine enkrat mučijo, ta sme z žalostnim dejstvom računati, da se bodejo bolečine v odmorih od osem do štirinajst dni, od treh do štirih tednov ponovile. Ponovile se bodo zaradi tega, ker je glavobol večidel nervozna bolezen. Ako torej enkrat nastopijo more se njih ponovitev z okrepčanjem in pomirjenjem preprečiti. Mnoge tisoč od glavobola mučenim osebam je pri tem Fellerjev dobro dišeči, živce pomirjajoči, bolečine odpravljajoči rastlinski esencijski fluid z znanko »Elza-fluid« izborno služil. Osvzame glavobol v

šidel takoj in prepreči njegovo ponovitev. Kdor boče imeti na sprehodih, potovanju ali na prostem takoj učinkujoče sredstvo pri roki, naj bi imel Fellerjev črtnik zoper migreno vedno v žepu. Ako je glavobol posledica slabe prebave ali zapiranja, naj se vzame Fellerjevo milo odvajajoče Rabarbara-kroglice z zn. »Elza-kroglice«. 6 škatlic stane 7 K 37 vin. franko, 12 steklenic Fellerjevega »Elza-fluida« 14 K 32 vin. franko, 1 migrenski črtnik dodan, 1 krono. Naroči naj se naravnost pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrč št. 16 (Hrvaško).

Književnost.

Valentin Žun, Dohodnina. Cena knjižice je 1 K 90 vin. s poštino vred; dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. — Do konca tega meseca je treba predložiti davčnim oblastim napoved o dohodkih za odmero davka. Pravilno napoved napraviti ni ravno lahko; pred vsem nam je treba natančno vedeti, katere izdatke lahko odbijemo od kosmatih dohodkov, da ne bomo izkazali preveč čistih dohodkov. O vseh stvarih, ki jih je treba pri napovedi dohodkov vedeti, na obširno in stvarno, a vendar lahko umljivo pouči omenjena knjižica. Več praktičnih, s številkami izpolnjenih vzorcev nam znatno olajša napravo napovedi. Knjižica nam tudi dovolj pojasni, kdaj in kako naj se pritožimo proti odmeri dohodnine. Stvarno kazalo nam omogoči, da takoj najdemo v knjižici, kar iščemo.

SKRIVALNICA.

Kje je dimnikar?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 16. jan.: 84, 69, 63, 64, 74.
Linc, 19. jan.: 43, 8, 11, 70, 76.

NIKARNEGA POMAZKARJA LUCI

ako rabite mojo napravo za luč »Janus«. Obstoj iz treh zlatih elementov s 4° voltov napetosti, okoli 5 norm. svet. ki gore 400 ur. Spravljeni so v javorovi omarici oblika 27° x 29° x 10° cm. Kompletno, montirano in pripravljeno za rabo. Cena K 120°.

Zavezanina in poština K 5°.

MAKS SKUTETZKY,
Dunaj I,
Stubenring 6.

Izšel je Krasno opremljen slovenski vojaški koledar z naslovom

Slovenski vojak.

Sestavil in založil Jan. N. Jeglič.

Neobhodno potrebna knjižica za vsakega slovenskega vojaka.

Slovenski vojaki, segajte po svojem koledarju, prvem te vrste na Kranjskem; soproge, sestre, hčere, ne pozabite za svoje drage omisliti knjižico, ki jo vsak vojak nujno potrebuje.

Zelo primerna za darilo!

Dobiva se po vseh knjigarnah ali pa naravnost pri založniku

Jan. N. Jegliču, šol. vodju v Ljubli.

Cena vezanemu izvodu 1.50 K. Naroča se najceneje po nakaznici. Po povzetju se na vojno pošto ne pošilja.

Sijajno bodočnost

majo turške in nove srečke avstrijskega Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobika znanstvena 2107

1.000.000 kron!

Natančno pojasnilo z ilustriranim načrtom razpisa brez plačila: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Konjsko žimo

nakupujejo v vsaki množini
A. ZANKL SINOVI, LJUBLJANA,
Resljeva cesta 1.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med čpсом zgradbe, 2. vse premične blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridolke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za delno nižjeverstno zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zalogi in udnine, ki se znašajo 1. 1915 K 783.506 19, so poskočile koncem 1. 1916 na K 966.528 91.

Tedaj, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastele zaloge.

Ponudbe in pojasnila daje ravnanstvo, glavno poverjenstvo v Celju in za Preseku kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Ceno primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobro in jezo gaseče si lahko vsak sam priredi s malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna in pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Snovi za natančno navodilo stanejo K 12° tran po povzetju. **JAN GROLICH** drožerija pri angolu, BRNO 641 Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grolich s kraven spajajočim praškom vee solne pege, maroge, solne opekline, ogrce, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kože mladostno svežo in nežno. Cena K 9° 65 s poštino vred. 3 porcije stanejo K 17° 60 porcij K 32° 60. Vse brez kakih koli stroškov. Naslov za naročila

JAN GROLICH, drožerija pri angolu, Brno 641, Morava.

Dijamanti za rezanje stekla za steklarje in domače rabo.

Dijamante za steklarje morem dobaviti sedaj le št. 4 po K 11° 70, in št. 5 po K 16° 70, ker je dovoz prekinjen in se more surovo blago dobiti le težko po visokih cenah. Povzete 25 vinar. več. Za reslino in sodilno blago imamo **JAN GROLICH**, drožerija pri angolu, BRNO 641 Morava.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštino vred K 2° 70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštino vred K 2° 45. Povzete 25 vinar. več. Naslov za naročila:

JAN GROLICH, drožerija pri angolu, Brno 641, Morava.

500 K

Vam plačam ako Vaš kurjih oca, bradavio in trde kože tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi **RIA-BALSAM**. Cena lončka z jantarnim pišmom K 2° 75, 3 lončki K 5° 50, 6 lončkov K 8° 50. **Kemeny Kaschau** (Kassa), poštni predal 12.600 Ugrako. 100.000 zahvalnic.

Agitirajte za Domoljuba

IŠČEM OSEBO ali RODBINO, ki bi prevzela v popolno oskrbo približno 15 orlov veliko

posesivo na Količevem pri Domžalah. — Ugodni pogoji se poizvedo pri g. J. ŠARC V RADOMLJAH.

Le 2 K 90 h stane pri nas mali fot. aparat »Omega«, vel. slike 4x4 kompl. z malo opremo s natanč. navod. za začetnike. Aparat »Perfekt«, vel. 4 1/2 x 6 s metalnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navo filom za začetnike le K 8.

Zak. optika anara, Gertrud vel 8x12; filna izvršitev s vsem potrebnim opromilj, za razne lege, prima akromat. leča, kompl. s kovinasto kaseto in navodilom dokler v zalogi, le K 67. 20 h zaklopa omara za ročstvo za plošče in filme, zepna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 67.60; vel. 6 x 6 le K 67.20. Pošilja po povzetju. Poština 1 K. Export »Perfekt«, Dunaj VII. Neustiftg. 137/102.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmi, ena pest polna „**Mastin**“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek.
„**Mastin**“ Paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poš-
tine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece
za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreži.

Glavna zaloga:

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami
na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in
Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „**Mastin**“.

Samostojen delavec

ki je vajen dela v drevnici in na zelenjadnem
vrtu, se sprejme v stalno službo na deželnem vrtu
in drevnici v Črnomlju in Metliki. 179

Pismene pohudbe s pričevali naj se poš-
ljajo do 15. februarja 1918 na naslov: Kulturni
oddelek deželnega odbora v Ljubljani.

Nastop službe najkasneje 1. marca 1918. —
Prednost imajo samci. — Upoštevali se bodo tudi
smotni in večji invalidi. — Plača po dogovoru.

Šrbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
„rujavo mazilo“. Popolnoma brez duha,
ne maže. Poskusni lonček K 280 ve-
liki K 4— porcija za rodino K 11— Za-
loga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri
zlatem jeleni, Ljubljana, Marijin trg. 1520

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom **posojila** proti poročstvu, zastavi živ-
ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v
odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848/40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4¼%

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „JKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

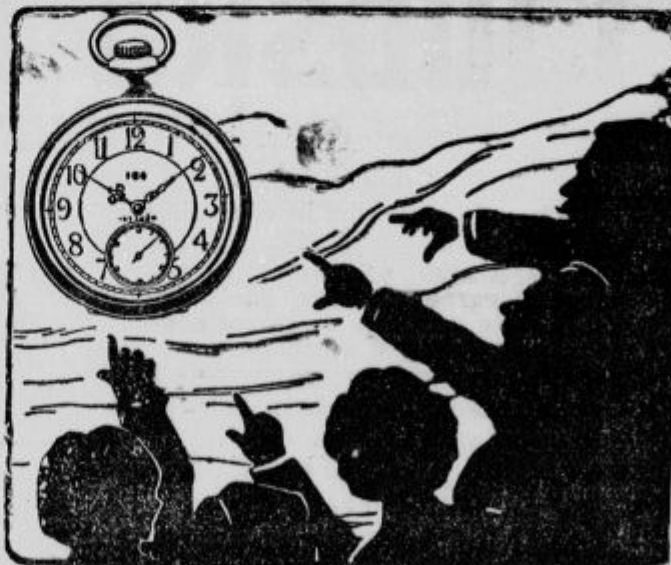
mojsirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!

Kovinske ure . . . po K 22— 26— 32— 40— 60—
Srebrne ure . . . po K 48— 54— 60— 70— 90— 100—
Kovinske verižke . . po K 2— 3— 4— 6— 10—
Usnjate verižice . . po K 1'60 2'80 4'80

Zlatnina in srebrnina v bogati izbiri!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v veliki
krasnem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

Lastna znamka „JKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice

**Dobri brivski in
izsestrižni aparati**

1. a. Britve iz
srebra - eksa K
3.90, 4. 5; var-
nostni brivski
aparati, poniki.
K 3.5 za „Per-
fekt“ s 6 rezili
K 16.20, dvorez,
rez. rezila tucat
K 5. 6.
Ialise-
strižni.
K 11. 12
Zamena dovolj, a
ali denar nazaj. Po-
šilja popovzetju ali
predplačilu c. in kr.
dvorni založ. JAN
KONRAD, izvoz-
na trdka, Brūx
št. 1751, Češko. 112

8 vinarjev

(za 1 dopis.) Vas
stano glavni ce-
nik, ki se dopol-
nje na zahtevo
bresplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad
c. in kr. čer. zal. Brūx 1554 (Češka.)

Nikel ali jek. ure na sidro
K 6.-, 7.-, 8.-. Vojno-spomni-
nikin. ali jek. ure K 11.-, 12.-;
armadno radij. ure iz niklja
ali jekla K 11. Masiv. srebrno
Roskopf remont. ure s sidr.
K 19.-, 20.-. Budilke, stenske
ure v veliki izbiri po nizkih
cenah. 3 letno pismono jam-
stvo. - Pošilja po povzetju.
Zam. dovolj. ali denar nazaj.

Ročne mline

primerne za mletje vseh vrst žita prodaja:
Adolf Oppenheim, Mor. Ostrova, Brücken-
gasse št. 13. 3374

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in
manjših množinah trdka 2353

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Čevljarske pomočnike

sprejme v delo

Vojna čevljarna v Ljubljani.

Plača po dogovoru in sedanjim razmeram
primerna. Ponudbe naj se pošljejo na Zavod
za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele
stopiti v službo, v svrhu dogovora osebno
zglasijo od 9. ure dopoldne do 2. ure po-
poldne. 3245

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in
jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in
smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otro-
ških dot., renina in ljudska neugodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj
in poštine prosto. Sposobni zastopniki se spreje-
majo pod najugodnejšimi pogoji. 1837

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi
Lorelejkimi lasmi, ki sem jih dobila
po 14 mesečni rabi pomade, ki sem
jo znala sama. To je edino sred-
stvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča,
pri moških krepko pospešuje rast
brade, in že po kratki dobi daje lasem
in bradi naravni blešč in polnost,
in jih varuje pred prezgodnjim osive-
njem do najvišje starosti.

Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem
svetu s poštnim povzetjem ali denar
naprej iz trgovice, kamor je naslavljati
vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so po-
polnoma varno založene, ker poso-
jilnica daje denar na varna posestva
na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo
en milijon kron. — Stanje hranilnih
vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo
26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje zavod sam za svoje vložnike, tako da
dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone
25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi
po pošti in daje za njih vplačilo na razpo-
lago poštne položnice. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom
posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez
nje na osebni kredit proti poročstvu ali
zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se
eskomptujejo najbolje.

